

Et kirurgisk kasus fra Middelalder-Oslo – Nil nocere*

Avbildede mandibula stammer fra middelalderens sognekirkes gravplass i gamle Oslo –

Clemenskirken. Gravfunnet tilhører antropologisk samling i anatomisk avdeling ved de prekliniske institutter, Universitetet i Oslo.

Underkjeven er spesiell ved at dens tann 38 er retinert i en uttalt dystopisk posisjon med frembruddsretning facio-alt-lingualt.

Retensjon av visdomstenner er ellers meget uvanlig i middelaldermaterialer i motsetning til nåtidsbefolkningens «tendens» til slik retensjon, opp mot 20–30 % (1,2,3)

Tann 38 synes å ha ligget fredelig i sin posisjon uten tegn til omgivende patologi, og har neppe vært subjektivt symptomgivende. Heldigvis for individet har det ikke vært forsøkt behandling. I dette tilfellet må det understrekes at behandling, også i nåtid, må ansees å være klart kontraindisert.

Tannen ligger dypt i mandibula og har intim relasjon til canalis mandibularis. Kirurgisk inngrep ville klart medføre stor risiko for nervelesjon, blødning, og kanskje også fraktur.

Dette kasus minner om at det ofte er faglig mest forsvarlig at også kontraindikasjoner vurderes nøye, spesielt i kirurgisk praksis.

Jacob Klafstad

*«Nil nocere» er den latinskeoversettelse av Hippokrates' grunnregel for legekunsten om ikke å skade ved unødig inngrep.

Noen kasus i medisinsk praksis betegnes også som et «Noli me tangere», – rør ikke ved meg. Uttalelsen finnes i Joh. 20,17 og er Jesu utsagn til Maria Magdalena etter oppstandelsen.

Referanser:

1. Klafstad J. Odontopathology of a Norwegian medieval population. *Ossa* (1978) 5: 43–55
2. Nordenram Å. Retinerte taender Oral kirurgi, Munchsgaard København, (1986) s. 97–119
3. Sagne S. The jaws and teeth of a medieval population in southern Sweden (1976) *Ossa* vol.3